

εἰδη, ἐν οἷς εἰδεσιν εἰσὶ τα καὶ περιέχοντας αἱ πρῶται λεγόμεναι οὐσίαι, καὶ τὰ τῶν εἰδῶν τούτων γένη, "τουτέστιν αἱ καθόλου οὐσίαι, τὰ εἰδη δηλονότες καὶ τὰ γένη τῶν οὐσιῶν. Εἴτα καὶ παραδείγματα τὰς δευτέρας οὐσίας φανεροῖ, δευτέραν οὐσίαν ὡς εἶδος λέγων τὸν ἀνθρώπον, ἐν τῷ ἐστιν δὲ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ πάλιν δευτέραν τὴν οὐσίαν ὡς γένος τὸ ζῷον, σπερ ἐστιν ἀνθρώπου γένος.

Ζητήσατε.

Ἐνταῦθα πρῶτον ζητεῖται εἰ τὴ κατηγορία τῆς οὐσίας καλῶς προτίττεται τῶν ἄλλων ἀπαρτῶν κατηγοριῶν· καὶ φημί πρὸς τοῦτο ἄνευ f. 85 ἐπιχειρημάτων, διτοικαλῶς, διότι τὴ οὐσία προτέρα ἐστὶ τῇ φύσει πάντων τῶν ἄλλων συμβεργάτης· ἀναρρουμένης γάρ τῆς οὐσίας, ἀναρρουνταί τὰ ἄλλα πάντα, ἀλλ' οὐκ ἀντιστρέψει· οὗτος δὲ ἀναρρουμένους, ἀναρρεῖται τὰ ἄλλα, καὶ οὗ τὸ ἀνάπτων, πρότερον ἐστι τοῦτο. Ἐστιν ἄρα τῇ οὐσίᾳ ὑποκείμενον καὶ τοῦτο πάντων ἡ ἔχουσι δι' αὐτῆς τὸ εἶναι, καὶ αὐτῇ δι' ἐκείνων αὐτοὺς καὶ αἰτία πάντων, διότι αἱ ταύταις ἀρχαὶ ἀρχαὶ εἰσὶ τὰ πάντα τῶν θεων.

Δεύτερον. Ζητεῖται εἰ τὴ οὐσία ἐστὶ γένος τῶν ὄλικῶν καὶ ἀύλων οὐσιῶν· καὶ λέγω πρὸς τοῦτο ἄνευ ἐπιχειρημάτων, διτοικαλῶς τῷ Περφύρῳ διοκεῖ, τὴ οὐσία διαφείται πρώτῃ διαφέσει εἰς τὴν σωματικὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἀσώματον· ἐστιν ἄρα γένος αὐτῶν, καὶ ἐπομένως καὶ τῶν ἀύλων καὶ ὄλικῶν· γάρ τοι τοιούτων οὐσίας ἀύλος καχωρισμένη πάσης ὄλης, καὶ τὴ οὐσική αὐθίς ἀμοίως καὶ ὄληκή ἐστιν. Ἀλλὰ διοριζόμενος λέγω, διτοικαλῶς εἰσὶν αἱ οὐλικαὶ καὶ ἀύλοι εἰσὶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει τῷ λογικῷ, ἀλλ' οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει τῷ φυσικῷ. Καὶ τὸ πρῶτον δείκνυμεν τὸ γένος τὸ λογικὸν λαμβάνεται ἀπό τοις κοινοῦ λόγου· ὅθεν τὸ ἔχοντα ἐν αὐτῷ τὸ αὐτόν, ἐν τῷ αὐτῷ λογικῷ εἰσὶ γένει. Ἀλλ' αἱ οὐλικαὶ καὶ ἀύλοι οὐσίαι ἔχουσιν ἐν αὐτῷ κοινὸν ἔξι τοῦ λόγου τῶν διαφορῶν τῶν διαφορουμάτων τὸ γένος, διτοικαλῶς τὸ αὐτόν ὄφεσταί τοις. Εἰσὶν ἄρα αἱ οὐλικαὶ καὶ ἀύλοι οὐσίαι ἐν τῷ αὐτῷ γένει τῷ λογικῷ. Τὸ δεύτερον δὲ τὸ δείκνυμενον οὐτείται. Ἐκεῖνα οὖν εἰσὶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει τῷ φυσικῷ σπερ οὐ κοινωνοῦσιν ἐν τῇ αὐτῇ ὄλη· τοιαῦτα δέ εἰσιν καὶ οὐλικαὶ οὐσίαι καὶ ἀύλοι· αἱ μὲν γάρ ἀύλοι οὐκ ἔχουσιν ὄλην, καὶ δὲ οὐλικαὶ ἔχουσιν· ἄρα, καὶ τὰ λοιπά.

Τρίτον. Ζητεῖται τίς τὴ οὐσία ἐστὶν τὴ ἐνταῦθα ὄριζομένη, πότερον ἀπλῆ, τὴ οὐνθετος. Φημί τοινυν πρὸς τοῦτο διακρίνων, διτοικαλῶς τῷ Περφύρῳ διοκεῖ συνθέτεως οὐδὲ ζητεῖν γράπτει· διτοικαλῶς γάρ ἐκ τῶν προσεχῶν εἰργμένων, διτοικαλῶς οὐσίας καὶ τὴ συνθέτου εἰτε ἐξ ὄλης καὶ εἶδους, εἰτε ἐξ οὐσίας καὶ τοῦ εἶναι, ἐνταῦθα διαλέγεται κατὰ τὸ πρᾶγμα· τὴ οὐσία τὸ γενικότατον γένος καὶ τὴν ἀπλῆν καὶ οὐνθετον περιέχει· f. 85*

Άλλα περὶ τῆς λογικῆς συνθέσεως δεῖ ξητεῖν τε καὶ θεωρεῖν, ἐπεὶ περὶ τῆς οὐσίας ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῆς προτιγουμένως διαλέγεται. Αὗτη δὲ η λογική σύνθεσίς ἔστι διπλῆ· μία ἐκ γένους καὶ διαφορῶν, καὶ ἀλλη ἐκ τοῦ σημανομένου καὶ τοῦ κατηγορικοῦ τρόπου. Εἰρηται δὲ καὶ ὅτι κατηγορία λέγεται αὐτό τε τὸ γενικώτατον καὶ η συστοιχία τῶν ὑπ' αὐτὸς πάντων ἄχρι τοῦ αὐτόμου. Ή μὲν οὖν κατηγορία τῆς οὐσίας κατὰ τὸ δεύτερον σημανόμενόν ἔστι σύνθετος καὶ κατ' ἀμφῷ τὰ σημανόμενα τῆς λογικῆς συνθέσεως· ἐνκατον γάρ των ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῆς οὐσίας ἔκ τε γένους καὶ διαφορῶν σύγκειται, καὶ ἐκ τοῦ σημανομένου τοῦ κατηγορικοῦ τρόπου· ἀλλὰ κατὰ τὸ δεύτερον σημανόμενον, ἦγουν καθὸ σημαίνει τὸ γενικώτατον αὐτὸς γένος, ἔστιν η οὐσία σύνθετον τῷ. δευτέρῳ τῆς συνθέσεως τρόπῳ καὶ οὐ τῷ πρώτῳ· ἐκ γένους γάρ καὶ διαφορῶν οὐ σύγκειται, διότι τὸ γενικώτατον διαφοράς συστατικὰς οὐκ ἔχει· η γάρ ἀν οὐκ ἡν γενικώτατον, ἀλλὰ μᾶλλον εἶδος ἀλλού γενικωτάτου κατιόντος εἰς αὐτὸς καὶ ἔτερα εἴδη ἀντιδημένα διά τινας διαφορῶν. ἀλλ' ἔστι σύνθετον ἔκ τε τοῦ σημανομένου ὥσπερ ὑλικοῦ τιγος καὶ τοῦ τρόπου τοῦ κατηγορικοῦ ὥσπερ εἰδικοῦ τιγος, διότι ἔχει ἐνα τρόπον τοῦ κατηγορεῖσθαι· ἐν πάσαις ταῖς κατωτέραις οὐσίαις εὑρισκόμενον· αὐτὸς γάρ ἔστι τὸ ἐλάχιστον καὶ τὸ μέτρον πάντων τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει οντων. Καὶ οὕτως η οὐσία, τὸ γένος τὸ γενικώτατον, κατά τιγα τρόπον διπλῆ ἔστι· πρὸς λόγον τῶν ὑπ' αὐτήν περιεχομένων δημογενῶν σύνθεσιν ἔχοντων ἐκ γένους καὶ διαφορῶν καὶ ἐκ τῶν διαφόρων ἔτι λόγων, οὓς ἔχουσι πρὸς τε τὰ ὑπὲρ αὐτὰ καὶ τὰ ὑπ' αὐτὰ. Κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἔστι σύνθετος, τὸν ἀνωτέρω εἰρημένον· ὑπὸ γάρ τὸ πάντη ἀπλοῦν καὶ πάντως οὐκ ἀν εἶη τὰ σύνθετα. Διὸ τοῦτο καὶ εἰ μή σύνθετός ἔστιν ὃν τρόπον τὰ ὑπ' αὐτήν, ἀλλ' ἔστιν ἀλλως πως σύνθετος.

Τέταρτον, ξητεῖται διὰ τί οὐκ ἤρξατο ἀπὸ τῆς οὐσίας καθό ἔστι γενικώτατον, διαρρούμενος ταύτην καὶ ὁριζόμενος, ὡς καὶ ἐν ταῖς ἀλλαις κατηγορίαις μέλλει ποιεῖν. Καὶ φημὶ πρὸς τοῦτο, ὅτι τὴν μὲν διαίρεσιν τῆς οὐσίας ἔθηκεν ἐν οἷς ἐλεγεῖ· „Τῶν οντων | τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένου λέγεται·“· ἐκεῖ γάρ διέρρει τὸ ὃν εἰς τὴν οὐσίαν καὶ τὸ συμβεβηκός, καὶ ἐκάτερον τούτων εἰς τὸ καθόλου καὶ τὸ ἀτομικόν. Καὶ νῦν ὀνομάζει καὶ ὁριζεται τὴν μὲν καθόλου οὐσίαν, δευτέραν οὐσίαν καλῶν, τὴν δὲ μερικὴν πρώτην· καὶ τὴν μὲν πρώτην οὐσίαν ὁριζόμενος τῷ μήτε κατὰ μήτε ἐν, τὴν δὲ δευτέραν, τῷ κατά. Καὶ τὴν δευτέραν ὑποδιαιρεῖ πάλιν εἰς τὰ γένη, καὶ τὰ εἶδη, ὥστε περὶ τῆς οὐσίας ὡς γενικωτάτου διαλέγεται, διαρρούμενος ταύτην καὶ ὁριζόμενος. Καὶ αὗτη η διαίρεσις περιέχει τὴν τοῦ Πορφυρίου διαίρεσιν, ην τίθησιν ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ· ἐν γάρ πάσῃ

τῇ διαρέσει ἐκείνῃ τὰ μὲν εἰςιν αἱ πρῶται οὐσίαι, οἵσιν Σωκράτης, Πλάτων· τὰ δὲ αἱ δεύτεραι, οἵσιν ἀνθρώποις καὶ λογικὸν θῆμα, καὶ θῆμα, καὶ ἄχρις τοῦ γενικώτατου· ταῦτα γάρ εἰσιν εἶδη καὶ γένη ὑπάλληλα τε καὶ ἀκρα, ἥγουσιν γενικώτατα καὶ εἰδικώτατα, ἃ κοινῷ ὅγρῳται δεύτεροι οὖσις αὐλοῦνται. Διαφέρει δὲ αὕτη ἡ διαίρεσις ἐκείνης τῷ συνεπτυγμένῳ καὶ ἔξηπλωμένῳ, καὶ τῷ ἐκείνην μὲν εἶναι τῶν πρωτόμακτῶν τῶν ἐν τῇ οὐσίᾳ θεωρουμένων, ταύτην δὲ εἶναι τῶν διαμάκτων ἢ τῶν ἐπινοιῶν τῆς οὐσίας, τῶν ἐφαρμοζομένων ἐκείνοις τοῖς πρώτημάσιν.

Ζητεῖται, πέμπτον, ποταπή ἔστιν ἡ διάρεσις αὕτη τῆς οὐσίας. Καὶ οἱ μέν φασι, ὅτι ἔστι διάρεσις εἰς ὄγκοντα, ὃν τὸ μὲν κοινόν, τὸ δὲ τοῖον· καὶ τὸ μὲν ἴδια πρώτων σύνταξις λέγουσι, τὸ δὲ κοινόν διεύτεραι· οὐδὲν γὰρ διαφέρει τούτοις· τῷν ὄγκοιν τῶν σημαντότερων τὰς οὐσίας τὰς ἔξι τῆς ψυχῆς ὑπεστῶσας τινὰ μὲν ἴδια εἰσι μᾶς οὐσίας, καὶ καλοῦνται πρῶτα· οὖσι· ταῦτα δὲ κοινά πλείστα, καὶ καλοῦνται διεύτερα· ταῦτα δὲ διαιροῦνται εἰς μᾶλλον κοινά καὶ τίταν κοινά, τίγρους γένη καὶ εἶδη. Ἀλλοι δέ φασι, ὅτι ἔστι διάρεσις ὑποκειμένου εἰς συμβιβήκτα· συμβιβήκτες γάρ εἴσι τὸ διάρεσις τὸ ὑφίστασθαι πρώτως καὶ διευτέρως.

"Ἐκτονί, ζητεῖται περὶ τοῦ ὄρισμαῦ τῆς πρώτης οὐσίας· διοκεῖ γάρ μή
εἶναι ἐνγατός· τῆς γάρ πρώτης οὐσίας οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη· ἔθεν οὖδε
ὄρισμά. Ἔτι, τὰ ἀτομά | οὐκ ἔχουσι λόγον ἔνα· ὁ δὲ ὄρισμὸς σημαίνει f. 86⁺
τὴν οὐσίαν τοῦ πρᾶγματος ἐ! Ἑγέρει λόγου· οὐκ ἕδεις διέπεινται ὅριζεσθαι..
Ἄλλα δεῖ πρὸς τοῦτο λέγειν, ὅτι ἐνταῦθα ὄριζεται η ἐπίγοια τῆς πρώτης
οὐσίας, η συναγομένη ἀπὸ τῆς πρώτης οὐσίας ταύτης καὶ ἐκείνης κατὰ
τὴν ἀπασῶν ὄμοιότητα· η ὄριζεται τὸ πρᾶγμα τῆς πρώτης οὐσίας ὑπὸ²⁵
τοιαύτης ἴδιότητος, τοιαύτης ἔστι τὸ κυρίως καὶ ἀρχοεῖδῶς καὶ μάλιστα υφεσ-
τάνται καὶ ὑποκείσθαι, ἀλλ' οὐχ ὄριζεται αὐτὸς τὸ πρᾶγμα τῆς πρώτης
οὐσίας ἀπλῶς. Καὶ οὕτως αἱ ἐνστάσεις ἐκεῖναι λύονται.

"Ἐμδούλου, ζῆτεται περὶ τοῦ ὄρισμοῦ τῆς πρώτης οὐσίας εἰ καλῶς
ἀποδέδοται ἀποφατέωθεν, κατὰ τοὺς λέγοντας ὄρισμὸν εἶναι τὸ μέρος
ἔκεινο, τό· „ἢ μήτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, μήτε το
ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ ἐστιν.“ Καὶ φαμέν, δὲ τὰ πρῶτα μάλιστα
ἢ ἀποφάσεων ὁρίζονται, οἷον αἱ τῶν ἐπιστημῶν ἀρχαί, καὶ διὰ
τῆς ἐπιλήπτικής ἀποφάσεως τὴν ἀποφάσιν εἰσάγεται, τίτις ἐστίν δ
τῆς οὐσίας λόγος, οὐχ ἢ δι γενῆ τοιεῦτος· πρώτη οὐσία ἐστίν ἢ
μήτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, μήτε ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ ἐστιν, α
λλ' αὐτῇ ἐστι τὸ πάσιν ὑποκειμενού τοῖς τε καθ' ὑποκειμένου καὶ ἐν
ὑποκειμένῳ.

Καὶ εἰ ὁ λόγος τῆς πρώτης οὐσίας λαμβάνεται ἀπὸ τοῦ ὑφεστάντος καὶ ὑποκειτόθει πᾶσιν, ἐψευτάς τὸν τοντὸν συνθρωπον ἔλαχτον εἶναι οὐσίαν τὴν τοντὸν ἴππον· ὑπόκειται γὰρ ἐλάττονι ὁ συνθρωπός της ἵππος. Ἀλλὰ

ὅτε πρὸς τοῦτο λέγειν, ὅτι τῇ οὐσίᾳ πρώτης οὐσίας οὐ λαμβάνεται ἐκ τοῦ πλείστου οὐσίαν εἰτούντος συνοχεῖσθαι, ἀλλ' ἀπό τοῦ μηδὲν αἷλλον ἔχειν οὐσίαν ἔχειν, διότι τοῦτο προστήκει πάσαις ταῖς πρώταις οὐσίαις· καὶ γε τεῦθέντεις οὐσίαν οὐσία πρώτη οὐσία οὐ λέγεται μᾶλλον ἑτέρας πρώτη οὐσία.

5

Φανερὸν δὲ ἐκ τῷ εἰρημένῳ.

Νῦν τίθησι τὰ πορίσματα. Καὶ πρῶτον, ὅτι τὰ καθ' ὑποκειμένα, λεγόμενα καὶ τὰ ἐν ὑποκειμένῳ σηταὶ διαφέρων ἔχουσι πρὸς τὸ κατηγορεῖσθαι τῆς πρώτης οὐσίας· τὰ μὲν γάρ καθ' ὑποκειμένου πάντα συγνύμων κατηγοροῦνται, οὐτερέτητο! τὸ κατά τε τοῦντος καὶ κατά τὸν λόγον, f. 87 καὶ φανεροῦ τοῦτο παραδειγματί· τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ, δηλούνται τὰ συμβεβήκτα, τὰ μὲν πλεῖστα (λέγω δὲ τὰ ἐξ ἀφαίρεσεως) οὗτας κατὰ τοῦντος, οὗτε κατὰ τὸν λόγον κατηγοροῦνται, οἷον τὴν λευκότης οὗτε κατὰ τὸ σηνόμα, οὗτε κατὰ τὸν λόγον κατηγορεῖται· κατὰ τοῦ ὑποκειμένου· τινὰ δὲ συμβεβήκτα, οἷον τὰ συγκεκριμένα, κατὰ μὲν τὸ σηνόμα κατηγοροῦνται, 15 κατὰ δὲ τὸν λόγον οὐδὲντος, οἷον τὸ σηνόμα τοῦ λευκοῦ κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου, δὲ δὲ λόγος αὐτοῦ οὐδὲντος. Καὶ οὐ βούλεται λέγειν δὲ Φιλόσοφος, ὅτι ὁ λόγος τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ τοῦ συγκεκριμένου οὐ κατηγορεῖται· κατὰ τοῦ ὑποκειμένου οὐδὲντος τρόπῳ, ἀλλ' ὅτι οὐ κατηγορεῖται συγνώμων, τουτέστιν οὐσιώδων καὶ κατ' εὐθεῖαν· κατηγορεῖται μέντοι 20 γε παρωνύμων. Δέγων δὲ φανερὸν εἶναι ἐκ τῶν εἰρημένων, τὰ ἐν τοῖς πρὸ τῶν κατηγοριῶν εἰρημένα λέγει, δηλούνται τὸν κανόνα ἐκεῖνον διστις ἔλεγεν· „Οταν ἔτερον καθ' ἑτέρου κατηγορῇται“· ἐξ ἐκείνου γάρ τοῦ κανόνος τὸ πόρισμα τοῦτο καὶ συγάγεται καὶ δείχνυται..

Τὰ δὲ ἄλλα πάντα.

25 Νῦν τίθησι δεύτερον πόρισμα, λέγων δέτοι τὰ ἄλλα πάντα τὰ παρὰ τὰς πρώτας οὐσίας τὴν λέγονται κατὰ τῶν πρώτων οὐσιῶν, ὡς αἱ δεύτεραι οὐσίαι, τῇ ἐν αὐταις εἰσιν, ὡς τὰ συμβεβήκτα. Καὶ τοῦτο τὸ πόρισμα λαμβάνεται ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς πρώτης οὐσίας. Ἐπειδὴ γάρ τὴν πρώτη οὐσίαν ἔστι τὸ πᾶσιν ὑποκείμενον, αὐτὴ δὲ οὗτε καθ' ὑποκειμένου τινὲς λέγεται, οὗτε ἐν ὑποκειμένῳ ἔστιν, ἐπειταὶ πάντα τὰ ἄλλα καθ' ὑποκειμένης αὐτῆς λέγεσθαι, τίγουν τὰς δευτέρας οὐσίας, καὶ ἐν ὑποκειμένῃ αὐτῇ εἶναι, τίγουν τὰ συμβεβήκτα, ὡν τοῖς μὲν προτέροις ὑπόκειται πρὸς κατηγορίαν, τοῖς δὲ δευτέροις πρὸς ὑπαρξίαν. Δύγκταὶ δὲ τοῦτο καὶ τοῦ πρώτου πορίσματος εἶναι πόρισμα, τὴν πόρισμα τοῦ αὐτοῦ κανόνος οὖν καὶ τὸ πρῶτον. 35 Άλλὰ τοῦτο οὐ διετάξειν δέ τοις ἀκριβεῖται· οὐ γάρ ἀγάγει. Θεῖς τοῖνυν τὸ πόρισμα, ἀποδείχνυσιν ἐξ ἐξαγωγῆς· δηλον γάρ, φησίν, ἐκ τῶν

καθ' ἔκαστα τῷ ταῦτα προχειρίζομένῳ, ἢ δὲ λόγῳ ἐκ τῶν καθ' ἔκαστα προχειρίζομένων θίγουν προχειρίως λαμβάνομένων ἢ προτελευτένων εἰς ἐξέτασιν. Πρώτου οὖν φανεροῖ τὸ προκείμενον | ὃσον πρὸς τὸ κατηγορεῖσθαι, f. 87 · λέγων ὅτι τὸ οὐφον κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ τινος ἀνθρώπου. Καὶ τούτο δείχνεται λαμβάνον τὸ ἀντικείμενον τοῦ εἶπομένου· εἰ γάρ κατὰ μηδενός, φασθεὶς μερικῶν ἀνθρώπων, οὐκοῦν οὐδὲ κατὰ ἀνθρώπου ὅλως κατηγορεῖται. Λεύτερον, δείχνεται τὸ προκείμενον ὃσον πρὸς τὸ ἐνυπάρχειν, λέγων ὅτι τὸ χρῆμα ἐν σώματι, οὐκοῦν καὶ ἐν τοῖς σώμασι· εἰ γάρ μή, οὐκαλεσθεῖ, φασθεὶς, τοῦτο, δέ τοι τὸ ἀντικείμενον, ὅτι οὐκ ἐν τοῖς, μηδὲ ταῦτα τῷ οὐδενὶ οὐκοῦν οὐδὲ ἐν σώμασι· 10 ὅλως. Καὶ αὕται· αἱ ἀποστελέεις ἐσίκασιν εἰς αὐτοπον ἀπαγωγῇ ἐπὶ τῶν καθ' ἔκαστα. Ἀποστελέεις οὖν τὸ προκείμενον, πάλιν συμπεράξει τὸ αὗτὸν ἐπαναλαμβάνον, καὶ φασθεῖ· „Ωστε δὲ λόγου ἐστιν ἐκ τῶν ἀποδεδειγμένων, ὅτι τὸ σκληρά πάντα θήτος καθ' ὑποκειμένων τῶν πρώτων οὐσιῶν λέγεται, ἢ ἐν ὑποκειμένοις αὐταῖς ἐστιν.“¹⁶

Μὴ οὐσῶν γενῆ.

Νῦν τίθησι τρίτον πόρισμα ἐκ τοῦ δευτέρου ἐπόμενον, λέγων ὅτι ἐκ τῶν προσεχῶν εἰρημένων, τουτέστιν ἐκ τοῦ τὸ σκληρά πάντα θή καθ' ὑποκειμένων λέγεσθαι τῶν πρώτων οὐσιῶν, ἢ ἐν ὑποκειμένοις αὐταῖς εἶναι, Επειταὶ δὲ, ἀναφερουμένων τῶν πρώτων οὐσιῶν, ἀδύνατόν τι τῶν σκληρῶν μένειν, ἢ τῶν κατηγορούμενων κατ' αὐτῶν, ὡς αἱ δεύτεραι οὐσίαι· ἢ τῶν ἐνυπάρχόντων αὐταῖς, ὡς τὸ συμβεβηκότα· οὔτε γάρ τὸ συμβεβηκότες ἔχοι αὐτὸν εἶναι, ἀναφερουμένου τοῦ ὑποκειμένου ἐν φόρῳ ἔχει τὸ εἶναι, οὔτε γέ δευτέρα οὐσία, ἐπεὶ καὶ τὸ εἶναι τῆς δευτέρας οὐσίας σκληρον τρόπον ἐν τῇ πρώτῃ ἐστί, καθότον πᾶν τὸ κατηγορούμενον οὐσιώς ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ὑποκειμένου ἐστίν. Ἡ δὲ λέξις ἐστὶ φανερά, ὅτι τίθησι πρώτον τὸ πόρισμα· εἴτα ἀποδείκνυσι θεῖς τὴν ἐλάττονα, θίγουν πορίζεται ἐκ τῶν προειρημένων· τρίτον, συμπεραίνει τὸ πόρισμα δὲ προέθηκεν. Δέγει δὲ δὲ αὐτὸν τὸ μένειν τῶν σκληρῶν δύον πρὸς τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' δύον πρὸς τὸν τοῦ νοεῖν λόγον, καλῶς δύναται τι τῷ σκληρῷ εἶναι, ἀνγρηγορούμενων τῶν πρώτων. 20

Ἴστεον δὲ δὲ ταῦτα τὰ πορίσματα δύνανται εἶναι καὶ ἀπόδεξις τοῦ τὴν μερικὴν οὐσίαν πρώτην οὐσίαν λέγεσθαι· | διθεν καὶ τοιγες τῶν ἐξηγούμενον τὴν ἄναπτύξεις εἶναι ταῦτα φασιν ἐκείνους τοῦ μέρους τοῦ ὄρισμον τῆς πρώτης οὐσίας, ἐν φόρῳ ἐλέγετο πρώτως λέγεσθαι οὐσίαν τὴν μερικὴν οὐσίαν καὶ αὐτομόν, ὥσπερ καὶ τὰ ἐφεξῆς, ἐν σίσ παραβίβλει τὰς δευτέρας οὐσίας πρὸς ἀλλήλας, ἀποδεξεῖς εἶναι φασιν τοῦ τὴν πρώτην οὐσίαν μάλιστα σύσταν λέγεσθαι.

31 ἀποδεξεῖς C

34 αἰτήσιν τὴν οὐσίαν τὴν πρώτην BC

Leçon VI.

ΕΚΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ.

Təv ڏڪ ڏئپٽِری.

Δεῖξας δὲ Φιλότοφος τίς ἔστιν οὐ πρώτη οὐσία, καὶ τίς τῇ δευτέρᾳ,
· καὶ τὰ πορίσματα θεῖς, ἐξ ὧν ἔδειξε πρῶτον μὲν πῶς ἔχουσι τὰ καθ' ὑπο-
κειμένου, ἥγουν αἱ δεύτεραι οὐσίαι, καὶ τὰ ἐν ὑποκειμένῳ, τουτέστι τὰ
συμβεβηκότα, καὶ τί διαφέρουσιν ἀλλήλων ἐν τῇ πρὸς τὴν πρώτην οὐσίαν
παραθέσει, δεύτερον δὲ παρέρχαλε τὰς δευτέρας οὐσίας ὅμοι καὶ τὰ συμ-
βεβηκότα πρὸς αὐτὴν τὴν πρώτην οὐσίαν, νῦν παραβάλλει πρὸς ἀλλήλας
τὰς δευτέρας οὐσίας. Καὶ διακρεῖται τοῦτο τὸ μέρος εἰς τρία· πρῶτον μὲν
γάρ παραβάλλει τὰς δευτέρας οὐσίας πρὸς ἀλλήλας, ἥγουν τὰ γένη καὶ
τὰ εἶδη· δεύτερον, παραβάλλει τὰς δευτέρας οὐσίας, αἱ εἰσι τὰ εἶδη, πρὸς
έαυτάς, ἐν τῷ· „Ἄυτῶν δὲ τῶν εἰδῶν,“ ὅπου καὶ τὰς πρώτας οὐσίας
παραβάλλει πρὸς έαυτάς· τρίτον, δείκνυσιν ὅτι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη ὄφελ-
λουσι· λέγεσθαι οὐσίας δεύτεραι, ἐν τῷ· „Ἐλκότως δέ.“

Περὶ τὸ πρῶτον τοῖς γυν δύο ποιεῖ· πρῶτον, πρωτάττει τὸν σκοπόν
δεύτερον, ἀποδείχνυσιν καὶ τίθησιν ἐπιγειρόματα δύο, ὅν τὸ μὲν πρῶτόν
ἐστιν ἀπὸ τῆς πρὸς τὴν πρώτην οὐσίαν ἐγγύτερος, τὸ δὲ δεύτερον ἀπὸ
τῆς ἀναλογίας. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος αὐτῷ τοιοῦτος ἐστιν· τῶν δεύτερων
οὐσιῶν ἡ ἐγγύτερον οὖσα τῆς πρώτης οὐσίας μᾶλλον ἐστιν οὖσία τῆς
πλέον διαιταμένης καὶ ἀπεχούσης· ἐν δὲ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς εἰδεσι μᾶλλον
ἐστιν προσεχές τῇ πρώτῃ οὖσίᾳ τὸ εἶδος ἢ τὸ γένος· τὸ εἶδος ἕρα μᾶλλον
οὖσία ἐστι τοῦ γένους. Τούτου τοῦ λόγου τὴν ἐλάττονα τίθησι μόνην, διὰ
τὸ εἶδός ἐστιν ἔγγιον τῆς πρώτης οὐσίας ἢ τὸ γένος· εἰτα ἀποδείχνυσιν
αὐτὴν τὴν ἐλάττω. Καὶ ἡ ἀπόδειξις ἐστιν, διὰ τὴν πρώτην οὖσίαν γνωριμώ-
τερον καὶ οἰκειότερον ἀποδίδοται καὶ ὄρθεται· τῷ εἶδει ἢ τῷ γένει, οὐ
τίθησι καὶ παράδειγμα· ὅστε τὸ εἶδός ἐστιν ἔγγιον τῇ πρώτῃ οὖσίᾳ τοῦ
γένους, ἐπεὶ γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον κατ' αὐτῆς λέγεται. "Οὐ δὲ
f. 88 γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον τῇ πρώτῃ οὖσίᾳ τὸ εἶδος, δείχνυσιν | διὰ τὸ
so μὲν εἶδός ἐστιν ιδειάτερον τῆς πρώτης οὐσίας, τὸ δὲ γένος κοινότερον. Τὰ
γοῦν ιδειάτερα γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον ἀποδίδονται τοῖς πράγμασιν
ἢ τὰ κοινότερα· διὰ μὲν γὰρ ἀνθρωπος, φησίν, οἰκειότερον ἀποδίδοται τῷ
τινὶ ἀνθρώπῳ ἢ τῷ ζῷον, σπερ κατὰ πολλῶν ἄλλων φύσεων λέγεται· καὶ
τὸ δένδρον οἰκειότερον καὶ γνωριμώτερον ἀποδίδοται τῷ τινὶ δένδρῳ ἢ
τὸ φυτόν, διὰ καὶ ιδειάτερόν ἐστι τὸ δένδρον τῷ τινὶ δένδρῳ· τὸ δὲ φυτόν
κοινότερον, καὶ κατὰ βιτάνης καὶ κατὰ θάμνου λεγόμενον καὶ δένδροι.
Εἴτα ἐν τῷ· „Ἐτι αἱ πρῶται οὖσίαι,“ τίθησι τὸν δεύτερον λόγον
τὸν ἑξ ἀναλογίας, διὸ οὖ δείχνυσι τὸ αὐτό, καὶ ἐστι τοιοῦτος. Ως ἔχουσιν

αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ ἄλλα πάντα, οὗτω καὶ τὸ γένος πρὸς τὸ εἶδος ἔχει· ὑπόκειται γάρ τι, τε πρώτη οὐσία τοῖς ἄλλοις ἀπαρτίγεται τοῖς διευτέρωις οὐσίαις πρὸς κατηγορίαν, εἶτε τοῖς συμβεβηκόσις πρὸς ὑπαρξίαν, καὶ τὸ γε εἶδος ὁμοίως τῷ γένει ὑπόκειται· τὰ μὲν γάρ γένη κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται, τὰ δὲ εἶδη κατὰ τῶν γενῶν οὖν ἀντιστρέφεται. Ἀλλ' αἱ πρῶται οὐσίαι λέγονται μάλιστα οὐσίαι διὸ τὴν ἄλλοις ἀπαρτίγεται· Ὅτι τὰ εἶδη ἄρα μᾶλλον οὐσίαι ἔσονται τῶν γενῶν διὸ τὸ αὐτοῖς ὑπόκειται τοῖς γένεσιν· ὡστε καὶ διὸ ταύτην τὴν αἰτίαν τὸ εἶδος μᾶλλον ἔστιν οὐσία τοῦ γένους. Εἴ γάρ μάλιστα οὐσία ἔστιν τῇ ἀπαρτίγεται μένη, μᾶλλον ἐταῖν οὐσία τῇ ὑπαρκείᾳ ἔχουσα τῇ πρὸς τὴν λοιπὴν τὸ παραθέσει, τις ἔχει τὸ κατηγορεῖσθαι.

Ἄρτιον δέ.

Νῦν παραβάλλει τὰς διευτέρας οὐσίας, αἱ εἰσι τὰ εἶδη, πρὸς ἔκατάς, καὶ φῆσιν ὅτι εἰσι τὰ εἶδη μᾶλλον εἰσιν οὐσίαι τῶν γενῶν, ἀλλ' ὅμως ἐν εἶδος οὐ λέγεται μᾶλλον οὐσία ἐτέρου εἶδους, λέγω δὲ εἶδη τὰ μόνον τὸ εἶδη διηταῖ, τούτεσται τὰ εἰδικώτατα. Καὶ τοῦτο δείκνυσι λέγων ὅτι οὐκ ἀν τις δύναται οἰκειότερον ἀποδεῖναι τὸν ἀνθρώπων κατὰ τοῦ τιγός ἀνθρώπου τὴν ἴππουν κατὰ τοῦ τιγός ἴππου. Ἀλλ' ὁ ἀνθρώπως καὶ ὁ ἴππος εἰσὶν εἶδη καὶ οὐσίαι διεύτεραι. Τῶν διευτέρων ἄρα οὐσίων, αἱ εἰσι τὰ εἰδικώτατα εἶδη, τῇ μία οὐκ ἔστι μᾶλλον οὐσία τῆς λοιπῆς.

Τὸ δὲ αὐτὸ δείκνυσι | καὶ περὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν, ὅτι οὐδὲν ἐν ταύτῃ f. 88a ταῖς παραβάλλομέναις πρὸς ἔκατάς εὑρίσκεται τὸ μᾶλλον καὶ τίτον.

Εἰκότεως δέ.

Νῦν τὴν αἰτίαν λέγει διέ τὴν μὲν γένη καὶ τὰ εἶδη, κατηγορούμενα τῶν πρώτων οὐσιῶν, οὐσίαι διεύτεραι λέγονται, τὰ δὲ συμβεβηκότα, καίτοι τοις κατηγορούμενα καὶ αὐτὰ τῶν πρώτων οὐσιῶν, οὐ λέγονται διεύτεραι οὐσίαι. Κατασκευάζει δὲ καὶ τοῦτο διχως, ἀπό τε τῆς σχέσεως τῆς πρὸς τὰς πρώτας οὐσίας καὶ ἐκ τῆς ἀναλογίας.

Καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος ἔστι τοις διητοῖς. Ἐκεῖνα γάρ λέγεσθαι δεῖ μόνα διευτέρας οὐσίας, δισα δηλοῦται τὴν πρώτην οὐσίαν. Ἀλλ' ἐκ πάντων τῶν κατηγορούμενων κατὰ τῆς πρώτης οὐσίας μόνα τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δηλοῦσι τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τι τὸν εἶνα τῆς πρώτης οὐσίας. Μόνα ἄρα τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δεῖ λέγεσθαι διευτέρας οὐσίας μετὰ τὴν πρώτην. Τούτου τοῦ λόγου τίθησι τὴν ἐλάττω. Εἰτα ταυτὴν διασαφεῖ, λέγων δτι, ἐάν τις ἀποδεῖψε τὸν τιγόντα ἀνθρώπου, οἰκειότερον μὲν ἀποδώσει ἀνθρώπον τῇ ζῷον τὸν ἀποδεῖψεν, ὃς μηρῷ πρόσθει ἐλέγετο· διὸ καὶ τὸ εἶδος μᾶλλον οὐσίαν

8 αἰτίαν: οὐσίαν C

Oeuvres de Georges Scholarios. VII.

τοῦ γένους εἶναι ἐλέγομεν· ἀλλ' οὐν καὶ ἀμφω ταῦτα ἀποδιδοὺς οἰκείως ἀποδίδωσιν· δτι δ' ἂν τῶν ἄλλων ἀποδιδοῖη τις, ἀλλοτρίως ἀποδίδωσιν, οἷον λευκόν, ἢ τρέχειν, ἢ τι τοιοῦτον· οὖδὲν γάρ αὐτῶν δηλοῖ τὴν οὐσίαν τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, ἀλλά τι συμβεβηκέντεν αὐτῷ.

5 'Ο δὲ δεύτερος λόγος ὁ ἐξ ἀναλογίας τοιοῦτος ἔστιν. 'Ως ἔχουσιν αἱ πρώταις οὖσίαι πρὸς τὰ ἄλλα πάντα, οὗτα καὶ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τῶν πρώτων οὖσῶν πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ἔχει, ἥγουν τὰ συμβεβηκότα· ταῦτα γάρ εἰσι λοιπά· ὑπόκεινται γάρ φύσειρ αἱ πρώταις οὖσίαι τοῖς ἄλλοις ἀπασιν, εἶτας αἱ δεύτεραι οὖσίαι, ἥγουν τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ἥγουν τοῖς συμβεβηκόσιν ὑπόκεινται, καὶ ἐκεῖνα κατὰ τούτων κατηγοροῦνται. Καὶ τοῦτο δείχνει παραχρήματα· τὸν γάρ τινὰ ἀνθρώπου, φησί, λέγομεν εἶναι γραμμική· οὐκοῦν καὶ τὸν ἀνθρώπου καὶ τὸ ζῷον ἔργομεν γραμματικόν. Ἀλλ' αἱ πρώταις οὖσίαι διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν ὑποκεισθαις κυριωτάταις οὖσίαι λέγονται καὶ πρώταις. Οὐκοῦν καὶ τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δεύτεραι οὖσίαι λέγονται· διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὑποκεισθαις. Καὶ ἐπεὶ αἱ μερικαὶ καὶ ἀτομοὶ οὖσίαι πρώταις οὖσίαι λέγονται διὰ τὸ πρώτως ὑποκεισθαι, διὰ τοῦτο τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη, δευτέρως ὑποκειμένα τοῖς συμβεβηκόσις· διὰ γάρ τὰς πρώτας οὖσίας, ὡς πολλάκις πρότερον εἰρηται, εὐλόγως δεύτεραι οὖσίαι καλοῦνται·

10 f. 88a^τ 20 Ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις δεῖ σημειοῦσθαι πρώτου, διὰ τὸ γένος μᾶλλον ἔστιν οὖσία ἢ τὸ εἶδος τῷ πλειόνων κατηγορεῖσθαι· καὶ τῷ πλείῳ περιέγειν· ἀλλὰ τῷ πλείοντι ὑποκεισθαι, τουτέστι κατὰ τὴν τοῦ ὑφεστάντος ἐνέργειαν, μᾶλλον οὖσία τοῦ γένους τὸ εἶδός ἔστιν.

Δεύτερον, διὰ τὴν οὖσία ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τίττον οὐ διὰ τὸ ἔχειν ἢ λαμβάνειν τὸ εἶδος τὸ οὖσαντες τελεωτέρῳ τρόπῳ ἢ βαθμῷ παρὰ λαμβάνεις τοῦτο ἄλλη οὖσία, καθάπερ φαμέν τὴν γένον λευκὴν μᾶλλον, διότι τελεωτέρῳ τρόπῳ κοινωνεῖ τῇ λευκότητος· τὸ γάρ οὖσαντες εἶδος ἐν τῷ ξύῳ τελειοτέρῳ βαθμῷ οὐχ εὑρίσκεται· ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· ἀλλὰ λέγεται οὖσία μᾶλλον ἑτέρας οὖσίας διὰ τὸ πλείοντι ὑποκεισθαι, φυσικὸν τὸ εἶδος πλείοντι ὑπόκειται ἢ τὸ γένος· ὁ ἀνθρώπος γάρ ὑπόκειται καὶ αὐτῷ τῷ ξύῳ, τῷ σώματι, τῷ ἐμβύγῳ, τῇ οὖσίᾳ. Ἡ δεῖ λέγειν οὖτας, διὰ τὴν οὖσία ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ τίττον οὐ καθὸς θεωρεῖται αὐτῇ ἀπολελυμένως, ἀλλὰ τῇ πρὸς ἄλλην οὖσίαν παραχθέτει· καὶ τοῦτο πάλιν οὐ καθὸς παραχθάλλεται πρὸς τὴν κατὰ πλάτος κειμένην οὖσίαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν κατὰ βάθος· καὶ τοῦτο πάλιν οὐ κατὰ τὸ οὖσαντες εἶδος τὸ ἐν ἀμφοῖν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ὑποκεισθαίς ἐνέργειαν.

Τρίτον, διόξειεν ἀν μὴ εἶναι τὰ εἶδη προσεχέστερα τῇ πρώτῃ οὖσίᾳ ἢ τὰ γένη, διότι ταῦτα τὰ δύο μίαν ὑπαρξίαν ἐπιφέρουσιν, καὶ ὑπαρκτικῶς εἰσιν ἀμφω τὸ αὐτὸν ἐν τῇ πρώτῃ οὖσίᾳ, δην τρόπον καὶ περὶ δύο τινῶν

ἐν μιᾷ διντων οὐκίᾳ αποπόν ἐστι λέγειν, ὅτι τὸ ἔν ἐστι προσεχέστερον τῇ οὐκίᾳ τοῦ λοιποῦ. Ἀλλ' ἐπιλυσμένοις ὁ εἰ πρὸς τοῦτο λέγειν, ὅτι τὴν μᾶλλον ἐγγύτητα οὐ λαμβάνει ὁ Φιλόσοφος κατὰ τὸ σημαῖνόμενον αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ νοεῖν τοὺς λόγους αὐτῶν· κατὰ γάρ τὸ σημαῖνόμενόν εἰσι τὸ αὐτὸν τὴν αὐτὴν σύσταν σημαίνοντα, ὃλαὶ δισον πρὸς τοὺς νοητικοὺς δια- φέρουσι λόγους, ὡς ἐν τῇ Πορφύρῳ Εἰσαγωγῇ φανερώτερον εἴρηται. Φανερὸν γάρ ἐστιν, ὅτι ὁ τρόπος τοῦ νοεῖν τὸν ἀνθρώπον προσεχέστερός ἐστι τῷ τῷ ἀνθρώπῳ τῇ οὐσίᾳ τοῦ ζῴου λόγος. Ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος ἐστιν εἶδος, καὶ τὸ ζῷον ἐστι γένος· διτεν οὖτα τὸ εἶδος προσεχέστερόν εστι τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ τῷ γένος.

Τέταρτον, διὰ στάσεων λέγει· „Ἐὰν ἀποδεῖσθαι τοις τῇ πρώτῃ π. 89 οὖσιν τί ἔσται· τὸ τί ἔσται γῆγουν ὄρισμάς οὐ κυρίως λαμβάνεται, διότι τὰ ξενικά, ξενικά διντα, ὄρισμάν οὐκ ἔχουσαν, εἴπερ οὐδὲ ἐπιστήμη αὐτῶν δύγατα· εἰπας·· θάτε οὖδε τὸ τί ἔσται αὐτῶν κυρίως ἐστιν ἀποδούναι..

Πέμπτον, διποιού φησι γνωριμώτερον ἀποδεῖσθαι· τόν τοις αὐτοῖς ανθρώποις, τοις ἀποδεῖσθαι· διντρώποις, τῇ ἐξανθρώποις ζῷοιν, τοῦτο δεῖ νοεῖσθαι· δισον πρὸς τὴν διαφοράν γνωμένην γνωστον. Ἀλλὰ πρὸς τὴν συγκεχυμένην οὐκ ἐστιν ἀληθές· δισον γάρ πρὸς τὴν συγκεχυμένην, γνωριμώτερον ἀποδεῖσθαι· τὸ ζῷον ἀποδεῖσθαι· τὸ γάρ ζῷόν ἐστι ακθολικώτερον τοῦ ἀνθρώπου· τὸ δὲ μᾶλλον ακθολόν ἐστι γνωριμώτερον ακατένηγ τῇ γνῶσιν, ὡς ἐν τοῖς προσιμίοις τῇ Φυσικῇ, ἀκριτείας λέγεται..

Ἐκτον, διποιού φησιν διτι μόνα τὰ γένη, καὶ τὰ εἶδη, δηλοῦσι τῇ παρεξιν τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ, δινυκτὸν λέγειν, ὅτι καὶ τῇ διαφορᾷ καὶ ὁ ὄρισμός σημαίνουσι· τῇ παρεξιν τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ. Ἀλλὰ λύσμεν οὖτας. Ὁ Φιλόσοφος νοεῖ τὸ εἰρημένον περὶ τῶν κατηγορίαν καὶ τῶν ἐν τῷ ακτηγορίᾳ καὶ τῶν ἐν τῷ τί ἐστι ακτηγορουμένων. Διὸ τοῦ πρώτου τοίνυν ἀποπέμπεται ὁ δρισμός, διτις ἐν τῷ ακτηγορίᾳ οὐ τίθεται, διότι ἐστι τι συμπεπλεγμένον, καὶ οὐδὲν συμπεπλεγμένον ἐστιν ἐν ακτηγορίᾳ. Διὸ τοῦ δευτέρου ἀπωθεῖται· τῇ διαφορᾷ, τίτις οὐκ ἐν τῷ τί ἐστι ακτηγορεῖται.. Ὅστε ἀληθῶς μόνα τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη δηλοῦσι τῇ παρεξιν τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ. 20

Ἐβδόμον, διτι διατηρημένα εἶδη οὐκ ἀποδέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τίτιν, διτι οὐδὲν αὐτῶν παρόκειται πλείσσιν τῇ τὸ λοιπόν. Αἱ δὲ πρῶται οὐσίαι οὐκ ἔχουσι τὸ μᾶλλον καὶ τίτιν οὐ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· εὑρίσκεται· γάρ τις οὐτείας απομον πλείσσιν παρόκειμένη ἐτέρας ἀτόμου οὖσίας, τῇ πλείω γένη πατέρα αὐτὴν ἔχουσα. Ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ χαρακτηρίζεται μᾶλλον ἀπὸ τοῦ μηδὲν ἔχειν ὑψ' ἔχυτήν, τοῦτο δὲ πάσαις τοῖς πρώταις οὖσίαις ὁμοίως ἀρμόζει, διὸ τοῦτο οὐ μᾶλλον οὐδὲ τίτιν ἐστιν ἀληθῆ μᾶλλον.

Leçon VII.

ΕΒΔΟΜΗ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ.

Κοινὸν δὲ κατὰ πάσης οὖσίας.

f. 89⁺ Διεργούμενος δὲ Φιλότοφος | περὶ τῆς οὖσίας κατὰ τὰ οὖσιώνη αὐτῆς
εἰ τῷ τε τὸν ὄρισμὸν θεῖγαν τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας καὶ τὰς τούτων
διαφοράς, καὶ ὅλως περὶ τῆς ὑπόρξεως τῆς οὖσίας διαλεχθεῖς, νῦν διορί-
ζεται περὶ τῆς οὖσίας κατὰ τὰς αὐτῆς ιδεότητας, τάς τε κοινὰς καὶ ιδίας.
Τοῦτο μὲν ἔπονται τῇ οὖσίᾳ ἀπλῶς, αἱ δὲ ἔπονται τῇ οὖσίᾳ εἰδικῶς
θεωρουμένῃ, καθόδη γηλούντι πρώτη ἢ δευτέρα, ἢ, ως ἔτεροί φασι, καθό-
το ἐταῖν ὃν τοῦ λόγου, καὶ καθόδη ἐταῖν ὃν τοῦ πράγματος.

Καὶ τοῦτο τὸ μέρος διαιρεῖται εἰς ἕξ, διότι ἔξι τίθησιν ιδεότητας.

Τίθησι τοῖνυν πρώτην ιδεότηταν τῆς οὖσίας τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι,
καὶ αὕτη, ἢ ιδεότης ἀρμόδιει τῇ οὖσίᾳ γενικῶς θεωρουμένῃ· ἔστι γάρ αὕτη
σημεῖον διὸ τοῦ γενικού περὶ παγκόσ τοις, πότερον οὖσία ἐστὶν ἐκεῖνο,
ἢ τῇ οὐκ ἐστὶν οὖσία. Ἐνταῦθα τοῖνυν πρώτου τίθησι τὸν ἑαυτοῦ σκοπὸν δὲ
Φιλότοφος· δεύτερον, ἐπεξεργάζεται αὐτὸν καὶ ἀποδείκνυσιν, καὶ τὴν ἀπό-
δείξιν ἐπαγγειλή· φησι γάρ οὗτοι τὴν πρώτην οὖσίαν οὐκ ἐταῖν ἐν ὑποκειμένῳ·
αἱ δεύτεραι οὖσίας οὐκ εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ· τὴν οὖσίαν ἀρα ἀπλῶς οὐκ
ἐταῖν ἐν ὑποκειμένῳ.

20 'Άλλο' δέ μὲν τὴν πρώτην οὖσίαν οὐκ ἐταῖν ἐν ὑποκειμένῳ, αὐτόθιν ἐστὶ
φανερόν· ἀρκεῖ γάρ πρὸς φανέρωσιν τούτου τὴν πρώτην οὖσίαν, καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῆς πρώτης
οὖσίας, ἐν τῇ ἐλέγετο, διὰ πρώτην οὖσίαν ἐταῖν τὴν μήτε ἐν ὑποκειμένῳ οὖσα
μήτε καθ' ὑποκειμένου λεγομένη. Καὶ ἐνταῦθεν οὕτω δεῖκνυται διπερ λέ-
γομένη, διὰ τοῦτο τὸ μέρος μᾶλλον δεῖ λαμβάνεσθαι ἀντὶ τοῦ ὄρισμοῦ, ἢ,
25 ώς ἔντοι φασίν, ἀντὶ τοῦ ὄριστοῦ.

"Οὐδὲ καὶ αἱ δεύτεραι οὖσίας ἐν ὑποκειμένῳ οὐκ εἰσὶν, φανερὸν μὲν
καὶ τοῦτο αὐτόθιν καὶ ἔξι ἐπαγγεγόντες. Καὶ νοεῖ ὑποκειμενὸν ἐνταῦθα τὸ
ἐνεργεῖχ ὃν, ἐν τῷ ἔχουσι τὸ εἶναι τὰ συμβεβηκότα, ἐπεὶ ὅλως ἐπιθραπός
ἐταῖν ἐν ὑποκειμένῳ τῷ τοις ἀνθρώπῳ, τουτέστιν ώς τὸ καθόλου ἐν τῷ
τῷ μερικῷ, τῷ σὺντομῷ διατάξει μέντος αὐτῷ.

f. 90 "Ἐτοι δέ φησι καὶ λόγῳ τοῦτο δεῖχθην: διηγατόν, καὶ ὁ λόγος ἐστὶ
τοιούτος. Τῶν ἐν ὑποκειμένῳ οντῶν τὸ μὲν ὄνομα κατηγορεῖται ποτε τοῦ
ὑποκειμένου, δηλούντι διὰ τὸ συμβεβηκότα συγκεκριμένον τοι, τὸν δὲ λόγον
αὐτῶν, τῶν | συγκεκριμένων δηλούντι, ἀδύνατον κατηγορεῖσθαι: κατὰ τοῦ
25 ὑποκειμένου, καὶ προσεπινοεῖ τῷ κατηγορεῖσθαι τὸ συνωνύμως, διότι δὲ
τοῦ λευκοῦ λόγος οὐδὲποτε κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου συνω-

γύμως· παρανύμως μέντοι κατηγορεῖται, ὡς πρότερον εἴρηται· καὶ τοῦτο δλον ἔστιν ἡ μεῖνων πρότασις. Τῶν δὲ δευτέρων σύσταν καὶ τὸ δνομα καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου, καὶ τοῦτό ἔστιν ἡ ἐλάττων· καὶ φανεροῦ ταύτην παραδείγμασιν ἀπό τε τοῦ εἰδούς καὶ ἀπὸ τοῦ γένους. Ἡ σύστα αὕτη σύν ἔσται τῷ ἐν ὑποκειμένῳ, καὶ τοῦτό ἔσται τὸ συμπέρασμα τῆς ἐπαγγῆς ὅλης. Τὸ δὲ συμπέρασμα τοῦ λόγου σύν ἔθηκεν γῦν, ἐπειὶ προτέθεικεν αὐτόν. Λέγων δέ· „Λευτέρων σύσταν,” φανερὸν μὲν καὶ σύνω, τουτέστιν ἀπλῶς καὶ αὐτόθιεν, δτοι σύν εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ· τοῦτο γάρ εἴσται τὸ συμπέρασμα τοῦ λόγου, δτοι αἱ ἄρα δεύτεραι σύσται σύν εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ.

10

Οὐκ ἔσται δέ.

Δεῖξας τοιγαν, δτοι αὗτη ἡ ἴδια τῆς πάσης σύστα αριθμός, γῦν δείκνυσιν δτοι οὐ μόνη· αριθμότει γάρ καὶ τῇ διαφορᾷ, τῇδε σύν εἴσται σύστα, ἀλλὰ περὶ σύσταν δὲ ποιεῖν ἀφορίζουσα. Καὶ τοῦτο δείκνυσι πρώτον ἐπαγγῆς ἡ παραδείγματα· τὸ γάρ πεντέ, φησί, καὶ τὸ δίπουν σύν εἴσταιν ἐν ὑποκειμένῳ τῷ ἀνθρώπῳ, εἰ καὶ καθ' ὑποκειμένου αὐτοῦ λέγεται· σὺ γάρ εἴσταιν ἐπειὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ δίπουν ἡ τὸ πεντέ, εἰ τις θεῖτο ταύτας ἀνθρώπου διαφορὰς ώς ἐν τῷ ἐνεργείᾳ διτι, καθ' διν τρόπον εἰσὶν ἐν αὐτῷ τὰ συμβεβηκότα.

Εἰτα δείκνυσι τοῦτο τῷ αὐτῷ λόγῳ φί καὶ ἐπειὶ τῷ δευτέρῳ σύσταν 20 ἐγρήγορο· φησὶ γάρ· διπερ κατηγορεῖται· διγόματα· καὶ λόγῳ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου σύν εἴσταιν ἐν ὑποκειμένῳ· ἡ δὲ διαφορὰ τοιαύτη ἔστιν· ὁ γάρ λόγος ὁ τῇ διαφορᾷ κατηγορεῖται κατ' ἐκείνους καθ' οὐσίαν κατηγορεῖται καὶ τὸ δνομα· καὶ τοῦτο δείκνυσι παραδείγματα.. Ἡ διαφορὰ ἄρα σύν εἴσταιν ἐν ὑποκειμένῳ. Τούτου τοῦ λόγου τίθησι τὴν ἐλάττονα μόνον, ἡ τὴν 25 ἀπόδειξιν τῇ διλάττονος· τὸ δὲ συμπέρασμα προτέθεικεν· ώστε ταύτας καὶ τὴν μεῖνων, δτοι περὶ τῷ δευτέρῳ σύσταν διπεδείκνυν, προτέθεικεν.

Μή ταραττέω.

Νῦν λύει ἔνστασίν τινα πρὸς ταύτην τὴν | ἴδιεται ἡ τοῦτο τὸ συμ- f. 90^τ πέρασμα, καὶ ἡ ἔνστασίς ἔστιν ἀπὸ τῷ μερῶν τῷ σύσταν· δύναται γάρ 30 τις, ἐνίσταμενος πρὸς ἐκεῖνο τὸ συμπέρασμα καὶ λέγων δτοι τις σύσταν ἔν ὑποκειμένῳ, τουτέστι τὸ μέρος τῆς σύστας, συλλογίζεσθαι οὖτας· εἰ ἡ σύστα σύν εἴσταιν ἐν ὑποκειμένῳ, ώς σὺ συμπεραίνεις, Ἀριστοτέλη, τὸ δὲ μέρος τῆς σύστας ἔστιν ώς ἐν ὑποκειμένῃ τῇ διλῇ σύστα, τὸ μέρος ἄρα τῆς σύστας σύν εἴσταιν οὔστα· τοῦτο δὲ αἰτοπον· οὐκ ἄρα ἡ σύστα οὐκ εἴσταιν 35 ἐν ὑποκειμένῳ. Καὶ φησὶν Ἀριστοτέλης, δτοι τοῦτο οὐκ ἀνάγκη· σὺ γάρ